

Charakteristika vzdělávacího programu

Záměry MŠ

Při tvorbě našeho školního vzdělávacího programu jsme vycházeli z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Organizujeme vzdělávání tak, aby vedlo k rámcovým cílům a prostřednictvím dílčích cílů z pěti vzdělávacích oblastí k rozvoji klíčových kompetencí u dětí. Záměrem vzdělávacího programu je propojovat vzdělávací oblasti z RVP PV, které se vzájemně ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek, v životní skutečnosti nedělitelný.

Název programu „Cesta za poznáním“ souvisí s objevováním a poznáváním okolního světa i sebe samého. Mohli bychom říct, že ideálem výchovy a vzdělávání je svobodný, samostatný člověk se zdravou sebedůvěrou, který dokáže mít rád nejen sám sebe, ale i to, co ho obklopuje. Je si vědom, že svými činy ovlivňuje okolí a umí za ně nést zodpovědnost. Vnímá a chápe souvislosti světa a života, dokáže se z něj radovat i sdílet radost s ostatními. V rámci předškolního vzdělávání se snažíme dát dětem základy těchto hodnot.

Období od narození do šesti let je v životě člověka velmi důležité. Známy spisovatel Robert Fullghum říká: „Vše, co potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce.“ I přesto se někdy setkáváme s názorem, že v mateřské škole si děti „jen“ hrají. Právě hrou, ať už volnou či řízenou se děti učí, je to pro ně nejpřirozenější činnost, v níž se odráží jejich vnitřní svět. V naší MŠ vytváříme vhodné prostředí pro dětskou hru a vzděláváme děti takovými prostředky a metodami, které jsou pro ně srozumitelné a přináší jim radost z poznávání. Přistupujeme k dětem laskavě a zároveň důsledně, trváme na dodržování stanovených pravidel, která dětem umožňují snadnější orientaci v prostředí i vzájemných vztazích. Důraz klademe na vztah k přírodě, pohybovou stránku a zdravý životní styl. Máme možnost vycházet z bezprostředního pozorování, praktického ověřování poznatků, stavíme na prožitcích dětí v každodenním životě. Tyto zkušenosti dětí jsou pak dále využívány i ve spolupráci s rodiči při našich školních aktivitách. Prioritou pro nás zůstává rozvoj osobnosti a samostatnosti každého dítěte a individuální přístup. Snažíme se postupně získávat vědomosti a zkušenosti z oblasti ekologické výchovy, být ohleduplní k přírodě a vést k tomuto postoji i děti. Rozhodly jsme se častěji zařazovat polodenní výlety do přírody v blízkosti MŠ. Společně vylepšujeme prostředí školní zahrady. V dnešní době, kdy nám ekonomický rozvoj kromě pozitivních výsledků přináší i řadu negativních jevů, roste potřeba zdůraznit vliv jednotlivce na okolní prostředí a zaměřit se na rozvoj vědomostí, dovedností a postojů, které vedou k ochraně přírody a přijetí zodpovědnosti za své jednání. Děti v předškolním věku přirozeně projevují zájem o přírodu a ten je nutné podporovat. Všichni jsme si jistě vědomi, že dnešní děti jsou stále více obklopovány technikou, ztrácí se původní soužití člověka s přírodou, což je častou příčinou nezájmu o problémy prostředí, ve kterém žijeme. Jedním z dalších důsledků je i ubývání příležitostí i času k přirozeným pohybovým aktivitám. Děti však pohyb

nezbytně potřebují k svému zdravému vývoji. Snažíme se proto vyrovnat podíl vzdělávacích a pohybových aktivit. Cíleně zařazujeme více pohybových činností, her a vycházek do přírody. Děti navštěvují sportovní kroužek, který probíhá ve spolupráci se Sokolem Brno I. Usilujeme o to, stát se dětem průvodcem na cestě k rozvoji jeho osobnosti tak, aby děti, které budou od nás odcházet do dalšího života, byly samostatné, zdravé, sebevědomé, vybavené potřebnými poznatky a dovednostmi pro život. Chceme, aby si byly vědomy toho, že jsou součástí přírody, kterou se učí přiměřeně svým možnostem chránit a pečovat o ni, a to vše s ohledem na ostatní živé i neživé součásti světa.

Přijímáme dětskou individualitu se všemi klady i zápory, nesnažíme se děti převychovat. Dáváme jim to nejlepší, co je v nás samých, připouštíme si své chyby a omyly, které jsou podnětem ke zlepšování a dalšímu vývoji.

V naší MŠ totiž probíhá učení oběma směry-my učíme děti, stejně tak, jako děti učí nás.

Formy a metody vzdělávací práce

Rámcové cíle naplňujeme těmito prostředky /metodami a formami práce/, uplatňováním těchto zásad:

- respektováním přirozených lidských a základních sociálních vývojových potřeb
- vnímáním každého dítěte jako jedinečné bytosti, která má právo rozvíjet se a učit v rozsahu svých možností a potřeb/ vzdělávání je založeno na individuálním rozvoji jednotlivých dětí/
- učením na základě prožitku a zkušenosti, prostřednictvím vlastní činnosti dětí, tzv. prožitého učení
- učením pojmenovávat konkrétní věci, děje – vyjádřit své pocity, vyjádřit, co se stalo, co se děje
- upřednostněním prožitku před výkonem, procesu před výsledkem
- vytvářením rovnováhy mezi řízenými činnostmi a spontánními hrami, zařazováním nepřímo řízených činností
- využíváním náhodně vzniklých situací situačním učením
- rozvíjením komunikace a spolupráce mezi dětmi, sociálním učením
- rozvíjením emoční inteligence – umět se podívat na situaci očima druhého, vcítit se do něj,

zabývat se jím, když potřebuje a ne až budeme mít čas

- svým vzorem

- podporou zájmu rodičů o dění v mateřské škole

Vzdělávací obsah

Zásady pro práci s integrovanými bloky

Náš ŠVP nese název „**Cesta za poznáním**“ a je dále rozpracován do 4 integrovaných bloků:

1. Na cestě k sobě.

2. Jdu s ostatními.

3. Kráčím světem.

4. Hledám cestu, jak udělat svět hezčí.

Ke každému bloku je přiřazeno vždy několik dílčích cílů ze vzdělávacích oblastí v RVP. Cíle jsou formulovány velmi obecně, a to z toho důvodu, aby si je každá učitelka mohla dle potřeby vybírat a dále rozpracovávat do cílů konkrétnějších. Na základě těchto cílů si učitelka sama volí témata, která pak mohou být dále rozdělena do tematických celků. Tak si v každé třídě učitelky vytváří svůj TVP, který je v průběhu roku doplňován. Výběr témat se odvíjí od zájmů dětí, ročních období, svátků, tradic, aktuálního dění v MŠ atd. Učitelka si může dobu trvání jednotlivých témat naplánovat, není však závazná a může se přizpůsobovat potřebám dětí v jednotlivých třídách. Závazné jsou ovšem cíle, které si učitelka na začátku tématu zvolí a plní je prostřednictvím nabízených činností.

Naplnění stanovených cílů popisuje v evaluaci vždy po skončení každého tématu. Kontrolou jsou jí očekávané a konkretizované výstupy, které korespondují s jednotlivými cíli v ŠVP a jsou formulovány jako vědomosti, dovednosti a postoje. Pro lepší přehlednost je každý z integrovaných bloků označen barevně a stejnou barvu mají i očekávané kompetence, jež jsou naplňovány právě prostřednictvím tohoto bloku.

1. integrovaný blok: Na cestě k sobě

Aby mohlo dítě začít poznávat okolní svět, mělo by nejprve poznat samo sebe. A to po stránce psychické i fyzické. Prostřednictvím tohoto bloku dítě poznává své tělo, rozvíjí jeho fyzické možnosti a praktické dovednosti potřebné v běžném životě, aby bylo čím dál méně závislé na pomoci dospělých. Právě takto dítě získává potřebnou sebedůvěru a může se radovat z toho, co už zvládne samo.

Na cestě k sobě

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• uvědomění si vlastního těla (DT)	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem	• pohybové hry • pobyt a hry na zahradě • práce na zahradě • vycházky po okolí • grafomotorické činnosti • nácvik sebeobsluhy • komunitní kruh • výtvarné činnosti
• rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí (DT)	• zachovávat správné držení těla • koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou • vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu • ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem • ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	• zpěv • dramatizace • pohybové hry s hudbou • upevňování hygienických návyků • hry se stavebnicemi • námětové hry • výchovně vzdělávací externí programy • podpora prosociálních vztahů v kolektivu mš • dodržování společně vytvořených pravidel • využití běžných denních situací a problémů k podpoře vhodného chování dětí • oslavy narozenin
• rozvoj fyzické zdatnosti (DT)	• zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v pisku)	

• osvojení si věku přiměřených praktických dovedností (DT)	• zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) • zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklídit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) • zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	
• osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě (DT)	• mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	

• poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) (DPs)	• vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. • uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) • přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky • uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucitění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí • prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	
• rozvoj schopnosti sebeovládání (DPs)	• ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování • respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	
• rozvoj poznatků, schopnosti a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit (DPs)	• zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	

• získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci (DPs)	• rozhodovat o svých činnostech • vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	
• získání relativní citové samostatnosti (DPs)	• uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	
	• odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory	

2. integrovaný blok: Jdu s ostatními

Pro malé dítě je zcela přirozené, že prosazuje svoje ego a nejdůležitější je pro něj uspokojení vlastních potřeb. Jak roste, začíná si uvědomovat, že i ostatní mají své potřeby. Velký zlom přichází právě s nástupem do mateřské školy, kdy se musí vyrovnat s faktem, že maminka už není nablízku a nemůže podat pomocnou ruku vždy, když si dítě neví rady. A takto je přirozeným způsobem dítě „donuceno“ požádat o pomoc druhého – paní učitelku nebo kamaráda. Začíná komunikovat s ostatními, učí se poprosit a poděkovat a především si vážit pomoci a práce ostatních. Stejně tak může prožívat radost, když pomůže někomu jinému. V dětském kolektivu v mateřské škole se přirozeně vytváří podmínky pro rozvoj empatie, respektu, schopnosti dělat kompromisy a spolupracovat s ostatními. Což jsou v dnešní době velice důležité dovednosti pro utváření harmonických vztahů.

Jdu s ostatními

Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) (DaD)	- chápat, že všichni lidé (dětí) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucitit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	- podpora pros. vztahů v kolektivu mš - dodržování společně vytvořených pravidel - námětové hry - oslavy narozenin - komunitní kruh - seznamování a přijetí organizace chodu mš - oslavy svátků - společné akce děti a rodičů - společenské hry
seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému (DD)	- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	
osvojení si elementárních poznatků, schopnosti a dovednosti důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem (DD)		

• posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) (DD)	• navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho • přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství • respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	
• rozvoj kooperativních dovedností (DD)	• spolupracovat s ostatními	
• ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými (DD)	• odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná • uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je • bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. • chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	
• poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí (DSpol)	• uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, • požádat o pomoc, vyslechnout	

	sdělení, uposlechnout pokyn apod.) • chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé • porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých • utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) • dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	
• rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané (DSpol)	• pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat • začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	
	• adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídít se • rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a • spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody • vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)	

3. integrovaný blok: Kráčím světem

Přirozenou vlastností malých dětí je touha objevovat, poznávat a učit se. Svět je pro ně neprobádaným místem a ony mu chtějí rozumět. Pokud dítěti předkládáme hotové informace, ochuzujeme ho o možnost experimentovat, učit se z vlastních chyb a prožívat radost ze zaslouženého úspěchu. Ne nadarmo se říká, že nejcennější je vlastní prožitek, a že zkušenost je nepřenositelná. Úkolem nás dospělých je být dětem spíše průvodci, než učiteli, protože nejlepším učitelem je sám život.

Kráčím světem		
Dílčí vzdělávací cíle	očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám (DS)	- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí - porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	- pozorování okolního prostředí a jeho vývoje a změn - vycházky, výlety - dostatek možnosti a podpora samostatného vyjadřování dětí - komunitní kruh a cvičení - hry na rozvíjení smyslového vnímání - výchovně vzdělávací externí programy - četba a vyprávění příběhů a pohádek
rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu (DP)	- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) - domluvit se slovy i gesty, improvizovat - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	- artikulační hry a cvičení - nácvik básní, písní, dramatizace - didaktické hry - společenské hry - pracovní listy - divadelní představení v mš nebo mimo mš - hudebně – pohybové činnosti - výtvarné činnosti - práce s encyklopediemi - naučně vzdělávací pořady na dvd - práce s pomůckami zaměřenými na rozvoj konkrétní oblasti
rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat (DP)	prožívat radost ze zvládnutého a poznatého	

• rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních (DD)	• porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad	
• rozvoj a užívání všech smyslů	• vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)	
• rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	• správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči • porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách • učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) • sledovat a vyprávět příběh, pohádku • popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)	
• osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	• naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod. • sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech • vytvořit jednoduchý rým • poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma • rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci • sledovat očima zleva doprava • poznat některá písmena a	

• rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	• vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího) • záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost • naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	
vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	• řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“	
osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	• chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)	
vytváření základů pro práci s informacemi	• zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíly, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) • chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)	

	• chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase • postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	
• vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	• vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (řici, co bylo zajímavé, co je zaujalo • vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus • zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	

• vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	• mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	
• poznávání jiných kultur	• mít elementární povědomí o existenci jiných národů a kultur	
• vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	• vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí	

4. integrovaný blok: Hledám cestu, jak udělat svět hezčí

I předškolní dítě si může uvědomovat, že ono samo svým chováním značnou mírou přispívá k tvorbě harmonického prostředí. Učí se vnímat krásu okolního světa, chránit ji i tvořit. Na druhou stranu ale není žádoucí předkládat dítěti jen tu „pozitivní realitu“, ale připravit ho i na situace, které pro něj mohou být nepříjemné i nebezpečné. Je důležité, aby dítě vědělo, jak těmto situacím předcházet i jak je řešit.

Hledám cestu, jak udělat svět hezčí		
Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka
• rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) (DPs)	• přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit • nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným • vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim	• komunitní kruh • výtvarné činnosti • hudební činnosti • pohybové hry • dramatické činnosti • práce s encyklopediemi • volné hry • péče o rostliny • práce na zahradě • pozorování života • vycházky po okolí • ekologicky zaměřené aktivity

• posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) (DPs)	• vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení	• společné vytváření a respektování pravidel • výchovně vzdělávací externí programy • činnosti podporující zdravý životní styl • společná výzdoby mš • experimenty a pokusy • školy v přírodě
• rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání (DPs)	• zorganizovat hru • být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem • těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	
• rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny (DaD)	• uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)	
• vytvoření povědomí o mezilidských morálních	• chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez • předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí • zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, knížkami, s penězi apod	
• rozvoj společenského i estetického vkusu (DSpol)	• vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	

• pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a	• mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně	
• osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy (DS)	• zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) • uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) • rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně	
• rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách (DS)	• pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	
• osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	• mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	

• vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	• rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých	
• seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	• orientovat se bezpečně ve známém prostředí, i v život tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)	
• vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	• mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	